

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ: «Ο ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ»

Το θρυλικό έργο του Θερβάντες έχει διασκευαστεί ως τώρα αρκετές φορές για το θέατρο από ξένους και δικούς. Και τούτο γιατί η λατρεία της ανθρωπότητας προς ένα τόσο τέλει έργο έκαμε και τους θεατρικούς να σκεφθούν να το δραματοποιήσουν. Ός τόσο, η εποχή μας είναι μιá εποχή κατά την οποίαν έχει απωλεσθεί φαίνεται η έννοια της θεατρικότητας. Αν παραδεχθούμε ότι το θέατρο εξυπηρετείται μόνο με έργα καθαρώς θεατρικά, έργα δηλ. που ανεξάρτητα από μιá διαγραφή χαρακτήρων έχουν και σύγκρουση δραματικών παθών, τότε όσα βασίζονται στο πρώτο μόνο μέρος δηλ. σε μιάν άπλη διαγραφή χαρακτήρων δέν είναι μέσα στην έννοια: θέατρο. Και ό «Δόν Κιχώτης» όπως είναι άπλωμένος στο μυθιστόρημα, αναγκαστικά και στο θέατρο προσλαμβάνει τη μονομέρεια διαγραφής χαρακτήρων, συμβόλων πιά για την αιώνια αξία τους.

Αφού λοιπόν η εποχή μας έχει χάσει την ορατότητα της άυστηρης θεατρικότητας και έχει αποκλίνει προς την καθ' όσονδήποτε τρόπον εξυπηρέτηση του θεάτρου, έστω και διά μέσου διασκευών ή άλλων θεατρικών θεαμάτων ώργανωμένων σύμφωνα με κάποια σκοπιμότητα από τον σκηνοθέτη, τότε θάπρεπε να σκεφθούμε ποιός θάταν ό καλλίτερος τρόπος για την ώργάνωση του θεάματος. Ό «Δόν Κιχώτης» λοιπόν είναι ένα τέτοιο κατ' έξοχήν λαϊκό θέαμα. Παράλληλα με την κλασσική αξία του, να κατορθώνει να δίνει μιάν αιώνια μορφή σ' όλο της τό πλάτος, καθώς κωμικοτραγικά τή διαγράφει, έχει στοιχεία που άναμφισβήτητα άνάγονται στο λαϊκό γλέντι και χιούμορ. Τά γιορταστικά στοιχεία του: όι κάμποι όπου ά αζητά τίς

περιπέτειές του ό άναστημένος Ιππότης του Μεσαίωνα, τό γλέντι της κουβέρτας, απ' τους άπλους ανθρώπους, χανιτζήδες, άγωγιάτες και χαροκόπους, όλο τό λαϊκό χιούμορ έμποτισμένο στο πνεύμα του Σάντσου, είναι στοιχεία που άποζητούν ένα χρώμα λαϊκού ξεφάντωματος και περίσσιας χαράς. Τό λαϊκό λοιπόν τουτό θέαμα, που μυρίζει άπ' άλλη πλευρά κάποιο γιορταστικό μυστήριο άποζητά τό ύπαιθρο. Άποζητά μιάν ώργάνωση θεάματος στο ύπαιθρο. Έκεί τά τραγούδια κ' όι χοροί Έκεί ή χωριάτικη ζωή και όι βουνίσιας περιπέτειες, σε τρίστρατα κι' άνεμόμυλους, σε κοπάδια από ζωντανά, εκεί όι ταξειδιώτες και τά φανταστικά κονταροχτυπήματα του «Δόν Κιχώτη». Έκεί τό γλέντι της κουβέρτας και τό τραγικό γύρισμα του «Δόν Κιχώτη» στον άραμπά.

Ό θεατρικός πολιτισμός μας έμποδίζει δυστυχώς να δούμε τίς άγνές πηγές του θεάτρου, να ζητήσουμε τίς άπλές συγκινήσεις στην ώμορφιά του τοπίου, της έξοχής. Κάθε έργο, κάνει δέν κάνει, είναι καταδικασμένο να δει την άναπαράστασή του μέσα στα στενόχωρα όρια μιās σκηνής διευθετημένης σύμφωνα με κάποιο συμβατικό τρόπο. Η «αύτενέργεια» που πέρνει τό καιάλληλο έργο άνεβαζόμενο στο εύνοϊκώτερο περιβάλλον είναι κάπως άγνωστο άκόμη. Και ό νατουραλισμός τουτός που είναι τοποθέτηση του έργου στον άνοιχτό χώρο, με ρεαλιστικό σίσθημα και παίξιμο, είναι κάτι που τό γνωρίζει ό τόπος σαν άληθινό και παγκόσμιο φαινόμενο σκηνοθεσίας, όταν έπιτύχει στο σκοπό του: δηλαδή να θεριέψει την ψυχή μας και να της δώσει καινούργιο θάρρος για μπρός.

Κ. ΜΑΝΙΑΤΗΣ